

Novembri Netikirjariini küsimused/vastused 2024

1. eesti keel: 5.-6. klass:

Kirjutage kõnekäändudele õiged tähendused järgneva loetelu hulgast. Kolm väljendit jääb üle.

valetama, luiskama; vaidlema millegi pärast; väga palju, külluses olema; tagarääkija; keegi saab väga vihaseks; midagi ei jää järele, hävitatakse sootuks; kaklema hakkama; millestki/kellestki tähtsam olema; häbi pärast inimeste eest varjuda tahtma; lööma; eestvedaja olema; valetama; kedagi solvama; vallandama

1. hari läheb punaseks – **keegi saab väga vihaseks**
2. erinevat keelt rääkima – **vaidlema millegi pärast**
3. esimest viiulit mängima – **millestki/kellestki tähtsam olema**
4. (millegi) ihu ja hing olema – **eestvedaja olema**
5. jalaga segada - **väga palju, külluses olema**
6. jääb märg plekk järele – **midagi ei jää järele, hävitatakse sootuks**
7. keelepeksja – **tagarääkija**
8. kägu ajama – **valetama, luiskama**
9. (kas või) maa alla vajuma - **häbi pärast inimeste eest varjuda tahtma**
10. sulge sappa saama – **vallandama**

Üle jäid järgmised väljendid: kaklema hakkama; lööma; kedagi solvama.

7.-9. klass:

Kirjutage allajoonitud väljenditele õiged fraseologismid järgneva loetelu hulgast. Muutke fraseologismide tegusõna lausesse sobivaks, **nt püüdma - on püüdnud, püüda vm.** Punkti annab õigesti moodustatud vorm.

läheb nagu lepase reega; näole andma; rööpast välja minema; ei liigu ükski närv; võrku püüdma; nina alla hõõruma; minekut tegema; nina norgu laskma; ühist keelt leidma; pintslisse pistma

1. Pahandusetegija ei ole hulk aega end näidanud. **ei ole end näole andnud**
2. Ega ühe äparduse pärast ei tasu veel kurvaks muutuda. **rööpast välja minna**
3. Poiss suutis neiu lõpuks ikkagi oma võimusesse haarata. **võrku püüda**
4. Meie vanematel on komme ikka ja jälle vanu eksimusi ette heita. **nina alla hõõruda**
5. Ema ja isa mõistsid harva teineteist. **ei leidnud ühist keelt**
6. Asi edenes tõrgeteta. **läks nagu lepase reega**
7. Pärast vallandamist oli isa enesekindluse kaotanud. **oli nina norgu lasknud**
8. Lapsed olid vahepeal kõik pannkoogid ära söönud. **pintslisse pistnud**
9. Poisid ei viitsinud oodata ja olid vahepeal ära läinud. **minekut teinud**
10. Väravavahil säilib enesevalitsus. **ei liigu ükski närv**

kirjanik/kirjandus:

2. Henno Käo oli Eesti lastekirjanik ja luuletaja, kuid milline ametinimetus oli tal veel?

Vastus: raamatukunstnik

3. Henno Käo õppis aastatel 1958–1963 Tartu Kunstikoolis. Kellena ta selle kooli lõpetas?

Vastus: Ta lõpetas selle dekoraatorina.

4. Mitu Nukitsa auhinda on Henno Kåo saanud ja mis aastatel?

Vastus: 4 auhinda(1992, 1994, 1998, 2002)

5. Nimeta kaks tuntumat ansamblit, kes esitasid Henno Kåo tekstidele loodud laule?

Vastus: Peoleo ja Kukerpillid

Novembris on Põhjamaade kirjanduse nädal, 11.-17. november. Kuna tänavu möödub 80. aastat Islandi iseseisva vabariigi loomisest, keskendub see nädal seekord Islandile, selle rikkalikule kirjanduspärimusele ja vabadusele Põhjalas.

5.-6. klass:

6. Mis aastast alates on Põhjamaade raamatukogud ja Põhjala Ühing Põhjamaade raamatukogunädalat (mis hiljem hakkas kandma nime Põhjamaade kirjanduse nädala nime) korraldanud?

Vastus: 1997.

7. Mis teeb Arndís Þórarinsdóttir'i raamatu "Surmasõlm eriliseks?"

Vastus: See on üks väheseid Islandi lasteraamatuid, mis on eesti keeles ilmunud. Ja see on üks väheseid lasteraamatuid, mis käsitleb sporti ja uurib pere toimetulekut pereliikme raske diagnoosi saamisel.

7.-9. klass:

6. Millisteks kaheks osaks jaguneb Põhjamaade kirjanduse nädal?

Vastus: Hommikhämarus (ettelugemine lastele) ja õhtuhämarus (ettelugemine täiskasvanutele).

7. Mis on esimene Eesti autori lasteraamat, mis on tõlgitud Islandi keelde? Millal see ilmus?

Vastus: 22. aprillil 2016 ilmus Islandil Eesti autori Kätlin Kaldmaa lasteraamat “Lugu Keegi Eikellegitütrest isast”.

raamatuküsimused: 5.-6. klass, Arndís Þórarinsdóttir “Surmasõlm”:

8. Kuhu on otsustanud raamatu peategelane, sportvõimlemisega tegelev Alfur koos oma parima sõbra Ragnari minna siis, kui nad 18 saavad ja millega Ragnar seda hirmutavat ja põnevat tulevast reisi võrdles?

Vastus: Lõuna- Ameerikasse. Hetkega enne surmasõlme. Kui saltod teed, siis pead usaldama, et trennist on piisanud, vähemalt selleks, et mitte kaela murda.

9. Kes on Alfuri tädi?

Vastus: Harpa, Islandi kõige tuntum võimleja.

10. Mis uudise teatasid Alfuri vanemad talle perekonna koosolekul?

Vastus: Et Alfuri väikevend Eik on autist.

11. Milline on Alfuri saladus?

Vastus: Ta käis tädi Harpal, kellega ta pere ei suhtle, salaja külas.

12. Alfur ei suuda leppida asjaoluga, et tema väikevend Eik on autist. Kuidas plaanib Alfur vanematele näidata, et Eik on normaalne ja armas laps?

Vastus: Teha temast videosid, mis Eiki normaalsust tõestaks.

13. Kuidas läks Alfuril Egilsstaðir’is toimuvatel sportvõimlemise kategooriavõistlustel?

Vastus: Hästi, ta pääses neljandast kategooriast edasi kolmandasse.

14. Millised punktid on Alfuri koostatud nimekirjas ajadest, mis ta tahab korda saata? (Samal ajal vaevles ta küll ise veel eelmise eesmärgi-näidata, et Eik on normaalne laps- täitmisega.)

Vastus: Teha palju trenni, koristada tädi Harpa tuba ära ja aidata sõber Ragnaril saada kuulsaks juutuuberiks.

15. Millise muudatuse Alfuri ema teeb, lootuses, et just see paneb Eiki lõpuks rääkima?

Vastus: Muudab pere toidulaua gluteenivabaks.

16. Mis piinlik juhtum leiab aset lasteaia lahtiste uste päeval ja kuidas Alfur selle olukorra päästab?

Vastus: Ta vend Eik hakkab laval seistes omal pükse ja mähkmeid ära võtma. Alfur seob talle oma pusa ümber ja veab poisi saalist välja.

17. Mis hetkel Alfur saab aru, et Eik pole tavaline laps vaid tõesti autist?

Vastus: Kui Eik tegi vannitoas kõik kohad kakaga kokku. Ja hakkas seejärel autodega mängima, nagu midagi poleks juhtunud.

18. Alfuri sõber Ragnar tunnistab talle midagi üles. Mis see oli, mida Ragnar ei oska?

Vastus: Lugeda

19. Mis juhtub Alfuri tädi Harpaga ja mida teeb Alfur?

Vastus: Ta võttis hulga tablette, jäi diivanile magama, põlev suits käes ja sellest läks ta kodu põlema. Alfur päästab ta ära, riskides oma eluga.

20. Millised õpetussõnad muutustega seoses ütleb tädi Harpa Alfurile siis, kui ta poisilt oma käitumise pärast vabandust palub?

Vastus: Et Alfur tunneks end paremini, kui ta ei üritaks muuta seda, mida muuta ei saa ja proovida muuta seda, mida muuta saab.

7.-9. klass, Tuul Sell “Haki ordu”:

8. Taaniel kohtus esimest korda unenäos kahe võimsa hakiga. Mida said hakid Taanielile anda?(ei pea silmas klaaskuuli)

Vastus: Võluvõimu, mis on muundumise jõud.

9. Miks laulavad kõige rohke just isastihased?

Vastus: Selleks, et teisi isastihaseid minema hirmutada. Mida kõvemini laulab, seda kõvem „mees” on.

10. Kuidas laulab töömehe jutu järgi maatihane ja kuidas linnatihane?

Vastus: Maatihane laulab – sit-si-kleit, linnatihane – siid-kleit

11. Kui palju linde murravad maha igal aastal vabalt liikuvad kassid ainuüksi Eestis?

Vastus: miljoneid linde

12. Millise väljakutse esitas Saara Roosile?

Vastus: Saa ühe kontrolltöö eest „3”, jäta mõni kodutöö tegemata, tee kehalise kasvatus tunnist poppi.

13. Pane kirja morsekood sõnale RAHU.

Vastus: Punkt, kriips, punkt. Punkt kriips. Punkt, punkt, punkt, punkt. Punkt, punkt, kriips.

14. Lastel oli loitsu jaoks tarvis tekitada vikerkaart, udu ja vihma. Kes neid sellega aitas? Mida oli poistel tarvis udu tekitamiseks?

Vastus: Lennarti sõber Hans. Udu tekitamiseks oli tarvis kuiva jääd.

15. Milline oli HAKI ordu põhieesmärk?

Saavutada see, et suvisel linnarahva kaasava eelarve hääletamisel valitaks tänavate ja parklate laiendamise asemel rohevõrgustiku projekt.

16. Lapsed olid tekitanud vikerkaare, vihma, udu ja lausunud loitsu. Mis juhtus, kui Taaniel viskas roheline klaaskuuli vastu maad?

Vastus: Kivi kohale kerkis hiiglasliku musta linnu õrnalt läbipaistev udune kuju, kes teatas, et võlujõud on käivitunud ja küsis, milleks nad muundumise väge vajavad.

17. Lind jättis lastele kaks münti, mis tähendasid algust ja lõppu. Mida sai nende abil teha?

Vastus: Muunduda

18. Mitu liiku konnasid on Eestis? Nimeta neid.

Vastus: 9 liiki – mudakonn, harilik kärnkonn, rohekärnkonn, juttself-kärnkonn, rabakonn, järvekonn, veekonn, tiigikonn, Põhja konn.

19. Mida oled sina teinud, et hoida ja kaitsta loodust?

21./20. Raplamaal asub Muinas-Eesti suurim linnus (maalinn), mida on kroonikates mainitud juba 1212. aastal. Nimeta linnus! Millisel pildil on see linnus (kirjuta number)?

**Vastus: Varbola linnus (Jaanilinn, maalinn), pildil nr. 2
Pildil 1 Vastseliina, pildil 3 Toolse, pildil 4 Lihula linnus.**

22./21. Mitu eestikeelset raamatut leiad e-kataloogist Riksweb robotika teemal?

Vastus: 9 või 12 olenevalt otsimisviisist.

23./22. Milline uus orhideeliik leiti Eestist 2024. aastal? Mis maakonnast?

**Vastus: Valgamaalt leiti Eestile uus orhideeliik sale tanukeel (Hemipilia cucullata).
Eesti Loodus, lk 3**

24./23. Millised tööriistad võiksid olemas olla noorel loodushuvilisel?

Vastus: luup ja mikroskoop, Eesti Loodus, lk 70

25./24. 4. oktoobril kuulutati Viljandis 16. korda välja pärimusmuusika auhinnad Etnokulbid. Kõige rohkem kulpe sai ansambel **RÜÜT**.

Nimeta kategooriad, milles ansambel võitis!

Loetle muusikud, kes ansamblisse kuuluvad!

Kes neist on Rapla taustaga?

Vastus: Rүүt võitis kui

- aasta uusfolk artist,

- aasta album Kirikүүt ja

- aasta artist.

Ansamblisse kuuluvad MaarjaSoomre, Maili Metsalu, Juhan Uppin ja Jaan-Eerik Aardam. Maili Metsalu on sündinud ja elanud Raplas, lõpetanud Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi.